

Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17789>

Özet

Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BAYTÖ), bireylerin **bilimsel araştırmaya** karşı sahip oldukları duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri ölçmek amacıyla 2011 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araştır. Ölçek, Özgen Korkmaz, Ayşe Şahin ve Ramazan Yeşil tarafından yapılan **geçerlilik** ve **güvenilirlik** çalışması sonucunda ortaya konmuştur. Ölçek, 4 alt boyuttan ve 30 maddeden oluşmakta olup, 5'li **Likert tipi** derecelendirme sistemi kullanılarak bireylerin tutum düzeylerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Ölçeğin geliştirme süreci, kapsam geçerliliği için uzman görüşüne başvurulması ve yapı geçerliliğinin belirlenmesi amacıyla hem Açıklayıcı hem de Doğrulayıcı **Faktör Analizi** tekniklerinin kullanılması içermektedir. Güvenilirlik çalışmaları ise iç tutarlılık ve kararlılık (test-tekrar test) düzeylerinin hesaplanmasıyla tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Bilimsel Araştırma, **Tutum**, Ölçek Geliştirme, Psikometri, **Faktör Analizi**, Geçerlilik, Güvenilirlik.

Yazarlar

Özgen Korkmaz, Ayşe Şahin, Ramazan Yeşil

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin **bilimsel araştırmaya** yönelik genel ve alt boyutlardaki tutumlarının bilimsel, güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu tutumların belirlenmesi, eğitim kurumlarında bilimsel farkındalık artırmaya yönelik müdahalelerin ve programların geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır.

Ölçek, özellikle eğitim bilimleri alanında, öğrencilerin veya öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik motivasyonlarının, endişelerini ve algılanan önem düzeylerini tespit etmede kritik bir rol oynamaktadır. Elde edilen veriler, bilimsel okuyucuların ve araştırma kültürünün teğvik edilmesi gereken alanlar saptamak için kullanılabilir.

Yapı

Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği, bireyin bilimsel araştırma sürecine ve sonuçlarına karşı gösterdiği eğilimi temsil eden psikolojik bir **tutum** ölçmektedir. Bu yapı, genellikle araştırmaya değer verme, araştırmayı yapabilme yeterliliğine inanma, araştırmaya karşı duyulan ilgi ve araştırmanın sonuçlarına güvenme gibi bileşenleri içermektedir.

Ölçek, bu karmaşık yapıyı daha detaylı inceleyebilmek adına 4 farklı alt boyutta organize edilmiştir. Bu alt boyutlar, araştırmaya yönelik olumlu veya olumsuz tutumların hangi spesifik alanlardan kaynaklandığını belirlemeye yardımcı olmaktadır. Toplam 30 madde, bu dört alt boyutu temsil edecek şekilde dağıtılmıştır.

Geçerlilik

Ölçeğin **geçerliliğini** sağlamak amacıyla kapsamlı çalşmalar yürütülmüştür. İlk olarak, maddelerin ölçmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiğini belirlemek için alanında yetkin uzmanların görüşlerine başvurularak kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Yapı geçerliliğini test etmek için ise hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik yapısının (4 alt boyut) ampirik verilerle uyumlu olduğunu göstermeyi amaçlanmıştır. Ek olarak, maddelerin ölçeğin genelinden farklılaştıkları ve ne kadar iyi ayrıştıklarını görmek üzere madde ayrışıcılık güçleri hesaplanmıştır.

Güvenilirlik

Ölçeğin **güvenilirliğini** belirlemek amacıyla iki temel istatistiksel yöntem kullanılmıştır: iç tutarlılık ve kararlılık düzeyi. İç tutarlılık, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ne kadar homojen bir şekilde ölçtüğünü gösterir (genellikle Cronbach's Alpha katsayısıyla ifade edilir).

Kararlılık düzeyi (test-tekrar test güvenilirliği) ise ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek için hesaplanmıştır. Bu, tutumun zaman içinde nispeten stabil olduğunu varsaydıysa, ölçüm aracının zamana bağlı değişkenlikten ne kadar az etkilendiğini ortaya koymaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin çok boyutlu yapısını ortaya çıkarmak için kapsamlı bir **Faktör Analizi** süreci uygulanmıştır. Bu süreçte öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak maddelerin hangi alt boyutlar altında toplandığı keşfedilmiş ve 4 faktörlü yapının uygunluğu belirlenmiştir.

Ardından, bu 4 faktörlü yapının test edilen örneklemede teorik olarak beklenen yapıyı doğrulayıp doğrulamadığını kontrol etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin 4 alt boyut ve 30 madde ile iyi bir uyum sergilediğini desteklemiştir.

Ölçek Yapısı

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Özgün Geliştirme Çalışması)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Genel Popülasyon, Eğitim Alanındaki Bireyler (Öğretmen Adaylar? veya Öğretmenler)

Ya? Grubu: Genç Yetişkinler ve Yetişkinler

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çalışma, genellikle üniversite öğrencileri veya öğretmen adaylar? üzerinde yürütülmüştür (Kaynak derginin 'İlköğretim Online' olması bu bağlam? işaret etmektedir).

Test Metodolojisi: Bireylerden, her bir madde için sunulan ifadeye ne ölçüde katıldıkları'n? belirtmeleri istenir.

Derecelendirme Sistemi:

Hiç katılmıyorum (1)

Katılmıyorum (2)

Kararsızım (3)

Katılıyorum (4)

Tamamen Katılıyorum (5)

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Araştırma **Tutum**u, 4 Boyutlu Ölçek, 7ç Tutarlılık, Madde Ayırt Edicilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı's?: Belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: Sorumlu Yazar: ozgenkorkmaz@gmail.com

Yazışma Adresi: Makalede açıkça belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Kullanım Ücreti: Kullanım şartları için sorumlu yazar Özgen Korkmaz ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Testin Geliştirildiği Yılı: 2011 (Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması'nın yayımlandığı yılı).

Ölçeğin orijinal PDF dosyası ağıttaki bağlantıdan indirilebilir: bilimsel-arastirmaya-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Korkmaz, Ö., Şahin, A . ve Yeşil, R. (2011). Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 10(3), 961-973.

Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

Ölçek Yapısı: 4 alt boyut ve 30 maddeden oluşmaktadır.

Örnek Madde: "Çok ciddiye alınmadığı düşünceyle bilimsel araştırmalara katkı sunmak istemem. "

ARABPSYCHOLOGY.COM